

(ISSN: 2587-0238)

Akinci, M. Ş. (2022). Examination of Tenor Arias in the Opera Works Composed by Wolfgang Amadeus Mozart, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7(18), 1396-1427.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.476>

Article Type: Review Article

EXAMINATION OF TENOR ARIAS IN THE OPERA WORKS COMPOSED BY WOLFGANG AMADEUS MOZART

Mehmet Şahin AKINCI

Assist. Prof. Dr, Zonguldak Bülent Ecevit University Zonguldak, Turkey, mehmetsahinakinci@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-2404-330X

Received: 21.01.2022 Accepted: 21.05.2022 Published: 15.06.2022

ABSTRACT

W.A. Mozart is known as one of the important names of classical music and a musical genius who started to compose at the age of 5. Having a highly developed composing talent, Mozart composes numerous works in both instrumental and vocal music. His operas, which he composed with Classical Period style and harmony in Western Classical Music, are still staged with great interest and enthusiasm today. The data of this study were obtained by compiling through literature review and content analysis based on qualitative research methods. All the arias in the entire opera work and works close to the opera type which were composed by W. A. Mozart have been collected and examined. Since it includes the literature from the 1700s in terms of music history, the data for this research have been obtained from printed sources and websites whose academic sources provide specific information. The purpose of this study is to determine the tenor characters, the language, the type, and the name of the aria, the tonality, the lowest and the highest voice in the works, the year of composition, and their transcriptions in all opera and musical works close to the opera genre of W. A. Mozart; and to provide a detailed resource to teachers and students who provide training in voice training and opera singing based on this information. This study, unlike other studies on W.A. Mozart, is important in terms of examining the composer's operas and arias in detail from various perspectives. It has been concluded that; from 1767 until his death in 1791, Mozart composed an average of 1 or 2 operas almost every year, most of these operas are opera buffa and singspiel, 17 of the 53 arias and cavatinas he composed for tenor characters are in Bb tonality, he composed works that can best reflect the vocal abilities of tenor voice performers.

Keywords: W.A.Mozart, Opera, Aria, Tenor.

INTRODUCTION

After learning about his body, emotions, the universe he lives in, the concept of sociability, traditions and culture, man has tried to survive with his life experiences and social accumulations. In these processes, man first attributes meaning to the concepts of good and bad, valuable and valueless, important and unimportant, beautiful and ugly and aesthetic in the outer world, and then gave meaning to them in his inner world. In addition, by interacting with the other persons, man renews, examines, criticizes and gets mingled with the thoughts of others. The concepts of good, beautiful and aesthetic that man reaches after these interactions strengthen their appreciation mechanisms, and revive their emotions and therefore create the concept of 'art'. Art, which is beautiful, aesthetic, good, appealing to the senses and attracting people to itself, has products and varieties, has become one of the indispensable areas in social life with its literary accumulations and works that can maintain its effect at all times.

If we accept the concept of 'art' as a general title, we can examine art in many sub-titles such as auditory arts, crafts, dance arts, visual arts, performing arts, literary arts, technology-related arts. While some of the sub-art fields come from centuries ago, it is possible to talk about the art fields formed in contemporary processes. The field of music, which is one of the fields of art, is also divided into sub-titles in itself. In the field of music, compositions can be made for instruments and vocals. One of the most notable genres of vocal musical compositions is opera.

Opera was developed in Florence in the late 16th century and has been called "drama per musica (musical drama)", "favola in musica (tale in music)" or "rappresentazione in musica (musical dramatization)". In opera, the features of music are used to express the actions dramatically by the characters (Swain, 2013: 206-207). Opera is an art consisting of dramatic actions, visuality, text, vocal music and instrumental music (Grundy Fanelli, 2004). Operas are musical dramatic works in which all or most of the text is sung with instrumental accompaniment, costumes and sets (Hal Leonard, 1993: 145). Dialogue, acting, costumes, stage, action and music are components of the opera art form (Fisher, 2005: 14). The popular form that distinguishes the opera genre from other national genres is Singspiel. Singspiel is a German opera genre that shares the same social role with the comic opera in France and the ballad opera in England (Apel, 1974: 778). The greatness of the opera art form stems from its inherent power to bring words to life through music. Words can evoke thoughts and music can evoke feelings. Opera is a unique theatrical performance that makes people think and feel something at the same time (Fisher, 2005: 9). Opera is essentially a work of art that deals with human emotions and behaviors. The more lively and believable the opera is musically, the greater its impact on the listener will be (Hughes, 1972: 14). Opera stage music began to diversify over time with the influence of different musical backgrounds and the preferences of composers.

In the middle of the 18th century, Italian opera began to give examples of "serious opera" in three acts, based on legends or stories from ancient history. In this type of opera, there are recitatives in every scene and arias follow these narrated speeches. The other form, "opera buffa" (comic opera), is a genre with elements of humor

and jokes. While it was first presented in serious operas, it later became a genre in itself. It is generally composed of two acts (Ammer, 2004: 278). After a certain time, serious opera became known as the big opera called "Grand Opera" and Opera Buffa became known as comic opera.

In opera works, the vocal genre specific to each role is selected according to the character of the text. Vocal types frequently encountered in opera work are Dramatic Soprano, Coloratura Soprano, Lyric Soprano, Spinto Soprano, Subret Soprano, Lyric Mezzo-soprano, Colaratur Mezzo-soprano, Dramatic Mezzo-soprano, Contralto, Lyric Baritone, Dramatic Baritone, Helden Baritone, Bass-Baritone, Bass, Counter Tenor, Lyric Tenor, Dramatic (Helden) Tenor (Aydin O'Dwer, 2015: 66-72). Vocalists with different vocal characters, who take part in opera works, sing arias and cavatinas placed in the works by the composers, which require a high level of artistic performance. Arias and cavatinas are generally composed for main characters and sometimes supporting characters in opera works and continue to exist in today's opera culture.

The thinnest male voice is called 'tenor'. Tenor voices are also divided into sub-genres like other voice types. Dramatic tenor and lyric tenor are the most common tenor voice types. Numerous works have been composed for tenor voices in the vocal music repertoire. In operas, tenor and soprano voices have often acted as lead singer.

An aria is a melodic solo of an opera or oratorio with a reflective character, usually with a different middle section in terms of compositional structure. At the end of the 18th century, it entered into a three-part form (Hutchinson, 2006). It is a solo song with accompaniment that is performed at the moment of stopping and listening to the subject and presentation of the opera in order to express the feelings of a character in an opera work (Grundy Fanelli, 2004). It is a song for solo vocal designed as part of works such as cantata, opera, oratorio in the eighteenth century (Eisen & Keefe, 2006: 10). The more elaborate form of the aria, first found in Jacopo Peri's *Euridice* (1600) and Claudio Monteverdi's *Orfeo* (1607), appears in the compositions of Alessandro Scarlatti and George Frideric Handel. Later, it became the type of solo work performed by virtuoso opera singers to show their talents (Hutchinson, 2006). The aria has become the most important musical form as the singer became a dominant figure in eighteenth-century serious opera. Special rules regarding the format and features of arias were determined by composers and librettists (Shrader, 2012: 43). Cavatina is a short solo, simpler than aria style, with no repetitions, slow tempo (Ammer, 2004: 66), used in 18th and 19th century operas and oratorios (Apel, 1974: 139). In some sources, arias are divided into different genres. For example, according to Hunter (1999: 110-140), there are also types such as Buffa Aria, Serva/Condatina Aria, Seria Aria: Statements of nobility and Seria Aria: Rage aria.

The status of arias in operas depends on various rules. All the main characters have at least one aria in every act. Other minor characters perform arias of lesser importance than the main characters. Two arias of the same tonality do not come one after the other (Dağdelen, 2003: 7). Since the 18th century, many rules have changed with the renewal of musical understandings and the individual preferences of composers while composing.

The compositions in the field of opera, which started in the 17th century, continued in every phase of classical western music periods. Operas have been updated with the styles of the composers and the expression characteristics of the music period in each new musical period. Operas continued their continuity with the aim of reaching the different in the operas of the composers. Some of the important composers who gave examples of the opera genre are G.F. Handel, C. W. Gluck, L. V. Beethoven, G. Rossini, G. Verdi, G. Puccini, G. Donizetti, V. Bellini, R. Wagner, and W. A. Mozart.

W. A. Mozart was born in Salzburg. Wolfgang Amadeus Mozart, one of the most talented and richly equipped geniuses who contributed to the art of music, started his music education at the age of four with the lessons he received from his father, who was a musician. Mozart, whose older sister is also a pianist, was brought up in a family of musicians.

Mozart started composing classical music at the age of six. Later, with the support and initiatives of his father, he showed his extraordinary musical talent in concerts in various countries in Europe. He composed his first opera, *Bastien and Bastienne*, at the age of 12. He has traveled as a musician to Paris, Rome, Prague, Frankfurt and many other art capitals. It is impossible to count Mozart's works one by one. It is not easy to define the elements that make up his genius and mastery in the field of music (Selanik, 1996: 135-142).

W. A. Mozart's compositions are used as a material in educational activities as well as being performed in concert halls. The lieder, ariosos, ariettas, cavatinas and arias he composed for solo vocal music can be used in all kinds of amateur and professional vocal training. Mozart's arias and cavatinas are the most difficult works in vocal education and opera art in terms of vocalization difficulty compared to other works. These works are generally used in opera, singing and advanced vocal training studies.

Voice training in the field of opera is to present the articulation movements adequately in order to keep all the muscles in the body under control, to use the muscles in the best way and to pronounce the words of the song correctly by making the right notes. Vocal training in the art of opera is the correct learning of singing techniques for the presentation of performances by singing for a long time without getting tired and without difficulty (Aycan & Neimetzade, 2018: 231). In line with this view, it can be said that the mission of the educational institution, progressiveness in education, academic qualifications, expectations and performance difficulties should be taken into account in the correct selection of vocal works (for example, cavatina and arias), which are the materials used in operatic singing performances and vocal training studies.

There are various studies on Mozart's operas in the literature. For example, in his study titled "Cabals and Satires: Mozart's Comic Operas in Vienna", a researcher named Ian Woodfield (2019) examined Mozart's comic operas that he had worked on in his last years and investigated the orientations of the satires in them. In the study called 'Mozart and His Operas', a researcher named David Cairns examined the books that analyzed Mozart's operas from various perspectives (2006). In her study named 'Recognition in Mozart's Operas', a researcher named Jessica Waldoff (2006) examined the recognition status of the characters in Mozart's operas from various

perspectives. In her book, 'Mozart's Operas: A Companion', Mary Hunter (2008) has written down the composer's operas in a way that any reader can easily understand.

Research Question, Aim and Importance

This research has been carried out on the basis of the problem question: "What are the musical and vocal characteristics of tenor arias in 22 works composed by Wolfgang Amadeus Mozart in opera and opera genres?" with the aim of providing a material for the training of tenor vocals and to be used in various other academic researches. The data were obtained based on the subproblems like; In what years and in what language were the musical works close to the genre of opera and the entire opera works which were written by Mozart composed?; Is it possible to access piano transcriptions of these works?; What are the types of these works in terms of stage works?; What are the names of the tenor characters in these works?; What are the names and tonalities of the arias sung by the tenor characters in these works?; What are the highest and lowest sounds of the arias in these works?

In this study, it is aimed that the accessibility of the original language of the arias written by Mozart for tenor vocals in opera works and other works close to opera, the names of tenor vocals and arias, the genres of operas as stage music, and the tonalities in which the arias are composed, to determine the highest-lowest notes in the arias and the years of their composition, to identify the existence of their piano transcription, and to provide a comprehensive source for the teachers who give/are able to give voice training to the students of tenor voice character in the field of opera singing and professional vocal training. In addition, it is aimed that this research would provide a review source that includes the above-mentioned features for academicians, researchers, and students who may need such information in the field of vocal training for tenor voice characters.

This research is considered to be of importance in terms of examining and providing findings about all arias composed by Wolfgang Amadeus Mozart for tenors in detail, in terms of being the first research in this field, in terms of providing voice educators and voice education researchers with a significant time saving in their works, and in terms of providing opportunities for the works to be selected for the tenor vocal characters to progress gradually.

METHOD

In this study, document analysis technique and content analysis technique selected from qualitative research methods were applied. The examination of written materials containing information about the events and facts that are planned to be investigated can be explained as document analysis (Yıldırım & Şimşek, 2008: 187). Document analysis methods such as reaching the document, confirming whether it is original, understanding the document, analyzing it and using the data are frequently used in academic research (Kıral, 2020). Content analysis is the process of determining certain features of a text, a book or a document by digitizing it (Karasar, 2009: 184).

Data Collection and Obtaining Data

Setting off from the main concept of "opera", which is the main area of this research, the printed resources within the scope of opera and the literature available on the internet such as virtual books, articles, etc. were collected and reviewed. After the literature review, publications and sources that are able to contribute to the research have been selected from reliable sources. This process and situation also reveals the limitations of the research. After review, it has been found that there are about 2 or 3 opera texts presented in different editions for each opera of the composer. It has been found that the more known operas in the music world have an average of 4 or 5 opera texts. These texts were examined in the direction of the problem of the research. The data that could provide support for the variables (high and low sound limits of arias, the name of the tenor vocalist and the aria, the types of operas as stage music, the tonalities in which the arias are composed, the year of composition, the language that the work was composed in, the status of the piano transcription, etc.) that the research aimed to examine were placed in the opera review form created by the researcher, by processing them with numerical values and qualitative definitions. In this way, the data of the research was collected.

Analysis of Data

The numerical values placed in the Opera review form have been determined by various calculations in terms of the frequency of use of the features they specify and their genre-specific features. During the analysis of opera works, the arias sung by tenor vocalists and the Cavatinas, which can be considered to be equally difficult in terms of musical form structure and vocal performance, were examined. During these analyses, the upper and lower vocal ranges of the arias sung by the tenor characters were written in the necessary place in the form, based on the note codes in Figure-1 given below.

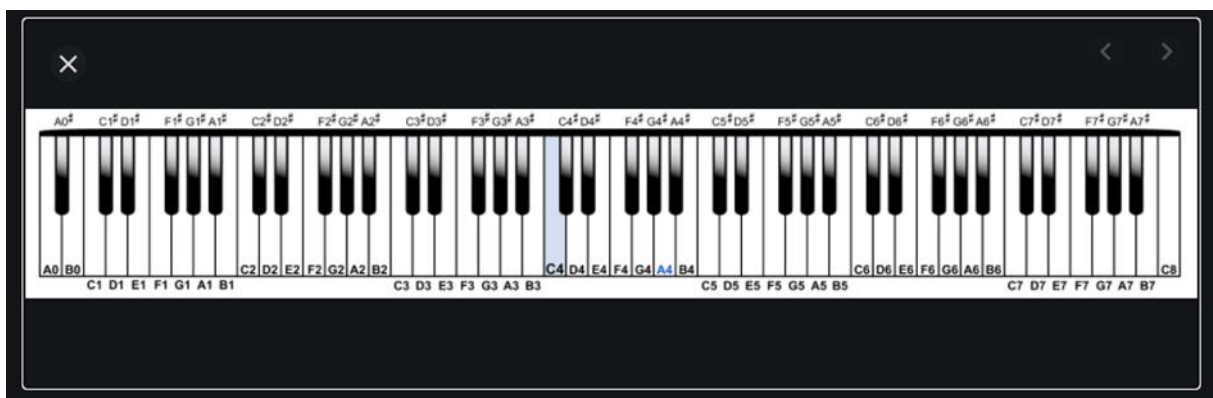

Figure 1. Octav Naming and Pitch Notation (<https://www.liveabout.com/pitch-notation-and-octave-naming-2701389>)

During the analysis of the research, abbreviated ciphers were used for the practical writing of the tonal spellings of musical works according to the universal music rules. These short writing styles can be used for every instrument and piece. This usage is given in Table 1 below.

Table 1. Practical Writing of Chords

Practical writing of chords			
Tune	Practical writing	Tune	Practical writing
La Major	A	La Minor	Am
Si Major	B	Si Minor	Bm
Do Major	C	Do Minor	Cm
Re Major	D	Re Minor	Dm
Mi Major	E	Mi Minor	Em
Fa Major	F	Fa Minor	Fm
Sol Major	G	Sol Minor	Gm
La Flat Major	Lab	La sharp Minor	La#m
Do Sharp Major	Do#	Si Flat Minor	Sibm

FINDINGS

W.A. Mozart's operas and stage music works close to the opera genre were obtained from printed publications and academic websites that provide information by providing references. The necessary findings are presented in tables below.

Table 2. W.A. Mozart’s Opera, Year of Composition Operas and Original Language List

	W. A. Mozart's Opera List	Year of Composition	Original Language
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	1767	Latin
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	1767	German
3	Bastien and Bastienne-KV50	1768	German
4	La Finta Semplice-KV51	1768	Italian
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	1770	Italian
6	Ascanio in Alba-KV111	1771	Italian
7	Il sogno di Scipione-KV126	1772	Italian
8	Lucio Silla-KV135	1772-1773	Italian
9	Thamos König in Aegypten-KV345	1773	Italian
10	Il Re Pastore-KV208	1775	Italian
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	1775	German
12	Idomeneo re di Creta-KV366	1780	Italian
13	Zaide-KV344	1780	German
14	Die Entführung Aus Dem Serail-KV384	1781-1782	German
15	Loca del Cairo-KV422	1783	Italian
16	Lo Sposo Deluso-KV430	1783	Italian
17	Der Schauspieldirektor-KV486	1786	German
18	Le Nozze di Figaro-KV492	1786	Italian
19	Don Giovanni-KV527	1787	Italian
20	Così Fan Tutte-KV588	1789	Italian
21	Die Zauberflöte-KV620	1791	German
22	La Clemanza di Tito-KV621	1791	Italian

Table 2 shows that Mozart started composing opera and stage music works close to the opera type in 1767 and continued until 1791, the year he died. Mozart composed an average of 1 or 2 operas almost every year. It has been determined that the languages in which these works are written are Italian (14), German (7 pieces) and

Latin (1 piece), in order of quantity. The encyclopedia prepared by Eisen and Keefe on Mozart and the data on some websites that provide specific academic data were taken into account in determining the types of works that are close to Mozart's opera and opera genre (2006: 638-639).

Table 3. List of W.A.Mozart's Operas and Piano Transcription States of Operas

Tenor Arias From W.A.Mozart's Operas		
	Opera	Piano Transcription
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	not available
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	not available
3	Bastien and Bastienne-KV50	available
4	La Finta Semplice-KV51	not available
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	not available
6	Ascanio in Alba-KV111	not available
7	Il sogno di Scipione-KV126	not available
8	Lucio Silla-KV135	not available
9	Thamos König in Aegypten-KV345	available
10	Il Re Pastore-KV208	not available
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	available
12	Idomeneo re di Creta-KV366	available
13	Zaide-KV344	available
14	Die Entführung Aus Dem Serail-KV384	available
15	Loca del Cairo-KV422	available
16	Lo Sposo Deluso-KV430	not available
17	Der Schauspieldirektor-KV486	available
18	Le Nozze di Figaro-KV492	available
19	Don Giovanni-KV527	available
20	Cosi Fan Tutte-KV588	available
21	Die Zauberflote-KV620	available
22	La Clemanza di Tito-KV621	available

Table 3 shows that the piano transcriptions of 13 of Mozart's operas and opera-like works are accessible, and the piano transcriptions of 9 of them are not.

Table 4. List of W.A.Mozart's Operas, Kinds of Operas and Names of Tenor Characters

	W. A. Mozart's Opera List	Kind of Opera	Tenor Character
1	Apollo et Hyacinthus	Intermezzo	Oebalus
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots	Geistliches Singspiel- Sacred Drama	Christgeist
3	Bastien and Bastienne	Singspiel	Bastien
4	La Finta Semplice	Opera Buffa	Fracasso
5	Mitridate Re di Ponto	Opera Seria	Mitridates
6	Ascanio in Alba	Festa teatrale	Aceste
7	Il sogno di Scipione	Azione teatrale	Scipione Publio
8	Lucio Silla	Opera Seria	Lucia Silla Aufidio
9	Thamos König in Aegypten	Historical Dram Music	<i>for only choir</i>
10	Il Re Pastore	Dramatisches festspiel- Serenata	Agenore Alessandro
11	Di Gartnerin Aus Liebe	Opera Buffa	Do Anchise Graf Belfiore

12	Idomeneo re di Creta	Drama Per Musica	Idamante Arbace Idomeno
13	Zaide	Singspiel	Gomatz
14	Die Entfuhrung Aus Dem Serail	Singspiel	Belmonte
15	Loca del Cairo	Opera Buffa	Biondello (Fabrice), Calandrino (he has not aria)
16	Lo Sposo Deluso	Opera Buffa	Don Asdrubale Pulcherio
17	Der Schauspieldirektor	Singspiel-Comic Opera	Monsieur Vogelsang
18	Le Nozze di Figaro	Opera Buffa	Basillio
19	Don Giovanni	Opera Buffa	Don Ottovio
20	Cosi Fan Tutte	Opera Buffa	Ferrando
21	Die Zauberflote	Singspiel	Tamino
22	La Clemanza Di Tito	Opera Seria	Tito (Titus)

Table 4 shows that 7 of Mozart's operas and works close to the opera genre are opera buffa, 5 are singspiel, 2 are serious operas, and the rest are from various other genres. Some of the opera genres were obtained from the book named "Mozart" by the author named Julian Rushton and from internet sources that provide academic data by giving sources (2006: 254-255).

Table 5. List of W.A.Mozart's Operas, Arias and Tunes of Arias

	W. A. Mozart's Opera List	Aria name	Tune
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	Ut navis in aequore luxurante per montes	Eb
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	Mit Jammer muss ich schauen Jener Donnerworte Kraft Manches Uebel will zuweilen	C Eb Bb
3	Bastien and Bastienne-KV50	Grossen dank dir abzustatten Geh du sagst mireine fabel Meiner liebsten schöne wangen	C G A
4	La Finta Semplice-KV51	Guarda la Donna in viso In voi belle e leggiadria se talor Nelle guerre d'amore non val sempre	G Bb D
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	Se di Lauri il Crine Adorno Quel ribelle e quei ingrato Tu che fe delmi sei Gia di pieta mi spoglio Vado incontro al fato estremo	G D Bb C F
6	Ascanio in Alba-KV111	Sento, che il cor mi dice Per la gioia in questo seno	A Bb
7	Il sogno di Scipione-KV126	Risolver non osa (Scipione) Se vuoi che te raccolgano (Publio) Quercia annosa (Publio) Di che sei l'arbitra (Scipione)	F Bb F Bb
8	Lucio Silla-KV135	Il Desio di Vendetta (Lucia Silla) Guerrier, che d'un acciaio (Aufidio) D'ogni piate mii spoglia (Lucia Silla)	D C C
9	Thamos König in Aegypten-KV345	<i>There is not any solo song</i>	
10	Il Re Pastore-KV208	Si Spande al sole in faccia (Alessandro) Per me Rispondete (Agenore) Se vincendo vi rendo felici (Alessandro) Sol puo dir, Come si trova (Agenore) Voi che fausti ognor donate (Alessandro)	D G F Cm C
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	Welch ein reiz in diesem bilde	Eb

12	Idomeneo re di Creta-KV366	Non ho colpa (Idamante) Sventurata Sidon (Arbace) Fuor Del Mar Torna la pace al core (Idomeneo)	Bb A D Bb
13	Zaide-KV344	Rase, Schicksal	Bb
14	Die Entführung Aus Dem Serail -KV384	Hier soll ich dich dennsehen Costanze O wie ängstlich Wenn der Freude Thränen fließen Ich baue ganz auf deine Starke	C A Bb Bb
15	Loca del Cairo-KV422	A tant de can deur (Fabrice)	Bb
16	Lo Sposo Deluso-KV430	Dove mai trovar quel eiglio (Pulcherio)	G
17	Der Schauspieldirektor-KV486	<i>There is not any solo song for tenor</i>	Bb
18	Le Nozze di Figaro-KV492	In quegli anni, in cni val poco	Bb
19	Don Giovanni-KV527	Dalla sua pace Il mio Tesero intanto	G Bb
20	Così Fan Tutte-KV588	Un aura amarosa Ah lo veggio quel anima bella Tradito Schernito (Cavatine)	A Bb C
21	Die Zauberflöte-KV620	Dies Bildnis ist bezaubernd schön	Eb
22	La Clemanza di Tito-KV621	Del piu sublime soglio Ah se fosse intorno al trono Se al imperio amici dei	G D Bb

In Table 5, the tonalities of a total of 53 arias and cavatinas close to aria types in Mozart's 22 operas and works close to opera are given. It can be seen that 17 of them are in the tonalities of Bb, 8 of them C, 6 of them D, 6 of them G, 5 of them A, 4 of them Eb, 4 of them F and one of them Cm.

Table 6. List of W.A.Mozart's Operas, Arias Tunes, Lowest and Highest Tunes

	W. A. Mozart's Opera List	Aria name	Lowest tune	Highest tune
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	Ut navis in aequore luxurante per montes	E4b	A5b
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	Mit Jammer muss ich schauen Jener Donnerworte Kraft Manches Uebel will zuweilen	D4 C4 E4	G5 A5b G5
3	Bastien and Bastienne-KV50	Grossen dank dir abzustatten Geh du sagst mireine fabel Meiner liebsten schöne wangen	C4 F4# D4#	A5 F5 F5#
4	La Finta Semplice-KV51	Guarda la Donna in viso In voi belle e leggiadria se talor Nelle guerre d'amore non val sempre	D4 F4 D4	G5 G5 G5
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	Se di Lauri il Crine Adorno Quel ribelle e quei ingrato Tu che fe delmi sei Gia di pieta mi spoglio Vado incontro al fato estremo	C4 C4 C4 D4 C4	C6 A5 C6 A5 C6
6	Ascanio in Alba-KV111	Sento, che il cor mi dice Per la gioia in questo seno	A4# D4	C6# G5
7	Il sogno di Scipione-KV126	Risolver non osa (Scipione) Se vuoi che te raccolgano (Publio) Quercia annosa (Publio) Di che sei l'arbitra (Scipione)	D4 F4 F4 D4	B5b C6 B5b C6

8	Lucio Silla-KV135	Il Desio di Vendetta (Lucia Silla)	D4	G5
		Guerrier, che d'un acciaio (Aufidio)	D4	G5
		D'ogni piatte mii spoglia (Lucia Silla)	C4	A5
9	Thamos König in Aegypten-KV345	<i>There is not any solo song</i>		
10	Il Re Pastore-KV208	Si Spande al sole in faccia (Alessandro)	E4	G5
		Per me Rispondete (Agenore)	D4	G5
		Se vincendo vi rendo felici (Alessandro)	C4	A5
		Sol puo dir, Come si trova (Agenore)	D4	G5
		Voi che fausti ognor donate (Alessandro)	B3	A5
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	Welch ein reiz in diesem bilde	D4	G5
12	Idomeneo re di Creta-KV366	Non ho calpa (Idamante)	E4	A5
		Sventurata Sidon (Arbace)	E4	A5
		Fuor Del Mar	E4	G5
		Torna la pace al core (Idomeneo)	F4	A5
13	Zaide-KV344	Rase, Schicksal	F4	B5b
14	Die Entfuhrung Aus Dem Serail-KV384	Hier soll ich dich dennsehen	G4	A5
		Costanze O wie ängstlich	E4	A5
		Wenn der Freude Thranen fliesen	C4	A5b
		Ich baue ganz auf deine Starke	E4b	B5b
15	Loca del Cairo-KV422	A tant de can deur (Fabrice)	F4	G5
16	Lo Sposo Deluso-KV430	Dove mai trovar quel eiglio (Pulcherio)	D4	F5#
17	Der Schauspieldirektor-KV486	<i>There is not any solo song for tenor</i>		
18	Le Nozze di Figaro-KV492	In guegli anni, in cni val poco	E4	G5
19	Don Giovanni-KV527	Dalla sua pace	D4	G5
		Il mio Tesero intanto	D4	A5
20	Cosi Fan Tutte-KV588	Un aura amarosa	D4	A5
		Ah lo veggio quel anima bella	F4	B5b
		Tradito Schernito (Cavatine)	F4	A5
21	Die Zauberflote-KV620	Dies Bildnis ist bezaubernd schön	F4	A5b
22	La Clemanza di Tito-KV621	Del piu sublime soglio	E4	A5
		Ah se fosse intorno al trono	F4#	A5
		Se al imperio amici dei	F4	A5b

In Table 6, it is seen that the most frequently used low voices in arias in Mozart's opera and opera-like works are D4 (16), C4 (10), F4 (10) and E(8), in a descending order, and the most frequently used treble sounds are 4 A5 (17), G5 (16), B5b (5), A5b (5) and C6 (5) in a descending order.

Below is detailed information about the two operatic works of Mozart, which, unlike his other works, did not write a solo aria for the tenor character.

It is known that Mozart's work "Thamos, König in Aegypten" (KV 345 [336a]), which can be described as "choruses for a heroic drama", was originated from a play written by Tobias Philipp Freiherr von Gebler. It is known that Mozart coincidentally composed the music for the play, which was published in Dresden in 1773 and premiered the following year at the Kärntnertortheater in Vienna in April 1774, without notable success. Other sources state that it was premiered and presented in December 1773. (https://de.wikipedia.org/wiki/Thamos,_König_in_Ägypt). In 'Thamos, König in Aegypten', a piece similar to oratoria, only choral works for tenor, soprano, alto and bass voice groups are included.

“Der Schauspieldirector” (KV 486) is a one-act work by W. A. Mozart in the Singspiel genre. The libretto was written by Johann Gottlieb Stephanie the Younger. It is known that the premiere took place on February 7, 1786 at the Schönbrunn Palace in Vienna. (https://de.wikipedia.org/wiki/Der_Schauspieldirektor). In this piece, a solo tenor character was included, but a solo aria was not composed for a tenor character.

CONCLUSION and DISCUSSION

During the reviews, it was clear that the texts of the operas were published by different publishers and organizations. Some of these publications are original handwritten notes and do not include the name of a publisher, an editor or an institution. 'Werke', 'Edition Peters', 'Breitkopf' and 'Hartel' are some of the publishers and/or publishing institutions that have published opera texts of Mozart. It is seen that some tenor characters have different names in the works, and the characters that exist in some publications do not exist in others due to differences in publishers, editors, or languages (for example, Don Giovanni, the character in the opera Don Giovanni, sometimes written as Don Juan). This may reveal the possibility that some of the opera texts were revised and updated, that they were changed consciously or unconsciously, and that some works that could not be completed by W. A. Mozart were completed by other composers or Mozart's assistants.

The following definitions can be presented regarding the years of composing W. A. Mozart's musical works close to opera and the entire opera genre. In the analysis phase, firstly, the sources written about Mozart's operas in the literature were examined. Based on these sources, the opera list composed by Mozart is given in Table 2 in chronological order of composition. The “KV” codes of the operas are taken from the order known as the Köchel Index and made by Ludwig von Köchel and are listed in accordance with this historical flow. When the frequency of composing of operas is examined, it is seen that Mozart composed one or two operas almost every year, and the flow of opera composition continued at equal time intervals without showing any intensity in any time interval. With this finding, it can be said that Mozart approached the composition of stage music works using opera and vocal music with devotion. Mozart did not move away from the opera genre in his composing works and believed in the necessity of conducting the creation process of these works in a disciplined manner.

The following definitions can be presented regarding the languages in which W. A. Mozart's musical works close to opera and entire opera genres were composed. When the original sources on which the opera texts are printed are examined, it is seen that W.A. Mozart composed mostly works in Italian language. The fact that Italian is easier in terms of song performances compared to other languages due to its language and speech structure has a great effect on this finding. In addition, it is thought that the fact that the operas, for which the works were ordered to be composed, were preferably in Italian, or that the Italian language was preferred by the composer in order to be more suitable for Italian opera singers. It is thought that the reason for the use of German, which is the second language preferred by Mozart after Italian, is due to the fact that German is Mozart's mother tongue. It is thought that the original language of the opera libretto is also effective in choosing the language of the operas.

The following definitions can be presented regarding the accessibility of piano-accompaniment transcriptions of W. A. Mozart's musical works close to opera and entire opera genres. Some of the composers compose the works they wrote for instruments or vocals with piano accompaniment, and some only with orchestra accompaniment. In some cases, piano accompaniment versions can be recreated for orchestral accompaniment works (for example, stage music works). It is known that these texts' piano versions can be edited by their assistants under the control of the composer at the time the piece was written, and sometimes by expert musicians working in this field after the composer's death. In this respect, when W.A. Mozart's opera works and works close to the opera type are examined in terms of piano accompaniment, it has been determined that 13 works have piano transcriptions and 9 works do not have piano transcriptions. As with every composer, some of Mozart's opera and opera-like works were not successful, so piano versions were not written. It can be said that this is the reason why the piano accompaniments of 9 works could not be found in the screenings made by the researcher.

The following definitions can be presented regarding the genres of W. A. Mozart's entire opera and musical works close to the opera as stage music. At the end of the reviews, it has been determined that 7 of Mozart's operas and works close to the opera genre are opera buffa, 5 are singspiel, 2 are serious operas and the rest are from various other genres. The composer's own preference may have contributed to this finding. In addition, the fact that the composer may have composed in genres popular with opera audiences during his lifetime, that the works must have been written in these genres upon order, and that the publishing houses, organizations and editors who published the works of the composer wrote the works in the genre they determined themselves may have had an impact.

The following definitions of the names and tonalities of arias in W. A. Mozart's musical works close to opera and the entire opera genre can be presented. When the tonalities of the cavatinas, which are close to a total of 53 arias and arias in Mozart's 22 operas and works close to opera, are examined, it was seen that 17 of them were Bb, 8 of them were C, 6 of them were D, 6 of them were G, 5 of them were A, 4 of them were Eb, 4 of them were F and one of them was Cm. It can be said that the variety of major tonalities in the works is related to the harmonic flow that Mozart thought for his works. But it can be seen as an interesting fact that the composer chose the tone of almost all arias and cavatinas in major tonality and only one in minor tonality. This phenomenon can be associated with the composer's musical preference for major tonalities for his vocal works, the majority of his operas (especially the more popular ones) being in the opera buffa type, the need for a more energetic and cheerful feeling in terms of musical perception, and the fact that what is meant to be told in these works is more suitable for major tonality.

The following definitions can be presented regarding the lowest and highest notes of arias in W. A. Mozart's musical works that are close to opera and the entire opera genre. It has been seen that some of the low voices most frequently used in arias in Mozart's operas and opera-like works are D4 (16), C4 (10), F4 (10) and E4 (8). It has been observed that some of the most frequently used treble sounds are A5 (17), G5 (16), B5b (5), A5b (5) and C6 (5). When the works are considered in terms of low sound limits, it is seen that the vocal characteristics

of the tenor characters were followed very carefully by the composer. When the general vocal range is examined, it can be seen that it does not exceed 2 octaves, and when it is considered in terms of treble voice limits, tenor characters have the features that they can use their vocal abilities and limits comfortably. The reason for this is that the general vocal characteristics of musically different voice characters are well known by the composer, providing opportunities for the performers with a certain voice technique to sing the works easily without the need for very wide vocal limits.

RECOMMENDATIONS

There are publications listed by determining the names and composers of the arias in the operas in the classical music repertoire. However, in this research, unlike other studies, Mozart's opera works and musical works close to the opera genre were examined in detail. In addition, the most reliable data sources that could be obtained, were scanned due to the fact that historically the sources have reached the present day from the 1700s.

Thanks to the increase in the study of particular researches for composers who compose vocal music works, and the methodicalization of these researches, the way for voice educators to use their time more practically and beneficially will be able to be possible, and students who are studying in this field will be able to examine the works that they can practice on during their vocal training and will be able to reach the necessary and supportive gains in terms of academic knowledge and artistic performances.

Some opera texts have undergone various changes from the beginning to the present. Some of these changes are the shortening of some scenes and works, the completion of the works by different people because they could not be completed by the composer, and the changing of the voice types of some characters in the works. Due to the fact that there are not enough institutions to follow these processes and there are different editions of the opera texts, some parts of the composers' works that are not clear and suspicious can be encountered. It is thought that these possible differences may create confusion in terms of the right performance and the desire to reach the right information. It is an important requirement to identify and examine such works, to explain or publish their correct and clear editions.

Mozart composed his operas in different languages. During the composing process, he may have chosen different licenses for many reasons. Each language, with its unique structure, can shape melodies musically and also guide vocal performances. For this reason, performing and publishing the works in their original language can be seen as one of the points to be considered.

Since some of Mozart's operas do not have original piano accompaniments, these works cannot be sung with piano accompaniment and cannot be included in vocal training repertoires and concerts. All of Mozart's operas should be produced with piano accompaniment by various official/unofficial institutions, organizations, associations or individual initiatives. In this way, all his works will be performed more and new repertoires will be added to vocal training studies.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. The author are responsible for all kinds of violations related to the article.

Author(s) Contribution Rate: The author's contribution to this article is 100%.

REFERENCES

- Ammer, C. (2004). *The facts on file dictionary of music*. Facts on file, Inc.
- Apel, W. (1974). *Harvard dictionary of music*. The Belknap Press of Harvard University Press.
- Aycan, K., & Neimetzade, E. (2018). Investigation of breath and tone exercises in opera art oriented voice training and analysis of its physical features. In G. Mıhladı (Ed.), *Academic Research in Educational Sciences* (pp. 229-251). Gece Kitaplığı Publication.
- Aydın O'Dwyer, P. (2015). *Opera Kitabı*. Akılçelen Publishing.
- Cairns, D. (2006). *Mozart and His Operas*. University of California Press.
- Dağdelen, Z. (2003). *Opera Seria and Mozart*, [Unpublished doctoral dissertation], Dokuz Eylül University.
- Eisen, C., & Keefe, S.P. (2006). *The Cambridge Mozart encyclopedia*. Cambridge University Publication.
- Fisher, B. D. (2005). *Opera classics library Mozart's Don Giovanni*. Opera Journeys Publishing.
- Fisher, B., D. (2005). *A History of opera: Milestones and metamorphoses*. Opera Journeys Publishing.
- Grundy Fanelli, J. (2004). *Opera for everyone: a historic, social, artistic, literary and musical study*. The Rowman & Littlefield Group Inc. and ONK Agency.
- Hal Leonard (1993). *Pocket music dictionary*. Hal Leonard Corporation.
- Hughes, S. (1972). *A listener's guide to Mozart's great operas*. Dover Publications.
- Hunter, M. (1999). *The Culture of opera buffa in Mozart's Vienna*. Princeton University Press.
- Hunter, M. (2008). *Mozart's operas: a companion*. Yale University Press.
- Karasar, N. (2009). *Scientific research method*. Nobel Publication.
- Kıral, B. (2020). Document Analysis As A Qualitative Data Analysis Method. *Journal of Social Sciences Institute*, 15, 170-189.
- Rushton, J. (2006). *Mozart*. Oxford University Press.
- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Doruk Publication.
- Shrader, J. A. (2012). *The choruses in Mozart's opere seria*. The Edwin Mellen Press.
- Swain, J. P. (2013). *Historical dictionary of baroque music*. The Scarecrow Press.
- The Hutchinson, (2006). *Concise dictionary of music*. Helicon Publishing.
- Waldoff, J. (2006). *Recognition in Mozart's operas*. Oxford University Press.
- Woodfield, I. (2019). *Cabals and satires: Mozart's comic operas in Vienna*. Oxford University Press.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Publication.

Pitch Notation & Octave Naming, (<https://www.liveabout.com/pitch-notation-and-octave-naming-2701389>)

Accessed on February 20, 2022.

Thamos, König in Aegypten, (https://de.wikipedia.org/wiki/Thamos,_König_in_Ägypten) Accessed on February

20, 2022.

Der Schauspieldirektor, (https://de.wikipedia.org/wiki/Der_Schauspieldirektor) Accessed on February 21, 2022.

WOLFGANG AMADEUS MOZART'IN OPERALARINDAKİ TENOR ARYALARIN İNCELENMESİ

Öz

Klasik müziğin önemli isimlerinden birisi olarak bilinen W.A.Mozart 5 yaşında besteler yapmaya başlamış bir müzik dâhisidir. Bestecilik yönü çok gelişmiş olan Mozart, hem çalgı müziği hem de vokal müzik alanında sayısız eserler üretmiştir. Vokal müzik alanında çoğunlukla liedler ve operalar bestelemiştir. Klasik Batı Müziğinde Klasik Dönem üslubu ve armonisi ile bestelediği operaları günümüzde hâlâ yoğun bir ilgi ve istekle sahnelenmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden yola çıkılarak literatür taraması ve içerik çözümlemesi yoluyla verileri elde edilmiş olan bu derleme çalışmada, W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın eserlerindeki tüm tenor aryalara ulaşılmış ve bu veriler incelenmiştir. Müzik tarihi açısından 1700'lü yıllardan günümüze gelen literatürü içermesi nedeniyle bu araştırma için, ulaşılabilmüş olan basılı kaynaklardan ve akademik açıdan kaynakları açık bilgiler sunan internet sitelerinden veriler elde edilmiştir. W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerinin bestelenme yılı ve lisanı, piyano transkripsiyonlarının ulaşılabilirliği, sahne eseri bakımından türü ve tenor karakterleri, arya listesi ve tonaliteleri, eserlerdeki en pes ve en tiz sesleri hakkında bilgilerden yola çıkılarak ses eğitimi ve opera şarkıcılığı alanında eğitimler veren öğretmenler ve öğrencilere detaylı bir kaynak sunulması amaçlanmıştır. W.A.Mozart ile ilgili yapılmış diğer çalışmalardan farklı olarak bestecinin operalarının ve aryalarının çeşitli açılardan detaylı incelenmesi açısından önem taşıyan bu araştırmada; Mozart'ın 1767 yılından vefat ettiği yıl olan 1791 yılına kadar neredeyse her yıl ortalama 1 veya 2 opera bestelediği, operalarının çoğunlukla opera buffa ve singspiel türünde olduğu, tenor karakterler için bestelediği toplam 53 arya ve cavatinalardan 17 tanesinin Bb tonalitesinde olduğu, tenor ses karakterlerinin vokal yeteneklerini en iyi şekilde yansıtabilecekleri özelliklerde eserler bestelemiş olduğu ulaşılan sonuçlardan bazılarıdır.

Anahtar kelimeler: W.A.Mozart, opera arya, tenor.

GİRİŞ

Bedenini, duygularını, yaşadığı evreni ve amaçlarını, sosyallik kavramını, geleneklerini ve kültür kavramını öğrenen insanoğlu, yaşam deneyimleri ve sosyal birikimleri ile varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Bu süreçlerde iyi, kötü, kıymetli, değersiz, önemsiz, güzel, çirkin ve estetik kavramlarını öncelikle dış dünyada tanımış, sonra kendi iç dünyasında bunları anlamlandırmıştır. Ayrıca çevredeki bireylerin düşünceleri ile de etkileşime girerek düşünsel birikimlerini yenilemiş, incelemiş, eleştirmiş ve diğerlerinin düşünceleri ile kaynaşmıştır. Bu etkileşimler sonrasında ulaştığı iyi, güzel ve estetik kavramları, insanların beğeni mekanizmalarını güçlendirmiş, duygularını canlandırmıştır ve sanat kavramını meydana getirmiştir. Güzel, estetik, iyi, duygulara hitap edebilen ve insanı kendisine çeken özellikleri, ürünleri ve çeşitleri olan sanat, tüm zamanlarda etkisini koruyabilen yazınsal birikimleri ve eserleri ile sosyal yaşamda vazgeçilmez alanlardan birisi haline gelmiştir.

Genel bir başlık olarak kabul edilebilecek olan 'sanat': işitsel sanatlar, el sanatları, dans sanatları, görsel sanatlar, sahne sanatları, edebi sanatlar, teknoloji ile ilişkili sanatlar ve daha da çoğaltılabilecek birçok alt sanat başlığından oluşan bir bütündür. Alt sanat alanlarının bazıları yüzyıllar öncesinden gelmekte iken güncel-yakın süreçlerde oluşmuş sanat alanlarından bahsetmek de mümkündür. Sanat alanlarından birisi olan müzik sanat alanı da kendi içinde alt başlıklara ayrılmaktadır. Müzik alanında besteler çalgı ve vokal için yapılabilmektedir. Vokal müzik sunumları ile dikkat çeken türlerden birisi operadır.

16. yy'ın sonlarında Floransa'da geliştirilmiş olan, "drama per musica (müzikal drama)", "favola in musica (müzikte masal) veya "rappresentazione in musica (müzikli dramatisasyon)" olarak isimlendirilmiş, eylemlerin karakterler tarafından dramatik olarak ifade edilmesi için müziğin özelliklerinden yararlanıldığı sahne müziği türüdür (Swain, 2013: 206-207). Opera; dramatik eylemler, görsellik, text, vokal müzik ve çalgı müziğinin birleşmesinden oluşan bir sanattır (Grundy Fanelli, 2004). Metnin tamamının veya büyük bir kısmının enstrümantal eşlik, kostüm ve sahnelerle birlikte söylendiği müziğe dayalı dramatik eserlerdir (Hal Leonard, 1993: 145). Diyalog, oyunculuk, kostümler, sahne, aksiyon ve müzik, opera sanat formunun bileşenleridir (Fisher, 2005: 14). Opera türünü diğer ulusal türlerden ayıran popüler biçimi ise Singspiel'dir. Singspiel, Fransa'daki komik opera ve İngiltere'deki balad operasıyla bir bakıma aynı toplumsal rolü paylaşan Almanya'daki örnektir (Apel, 1974: 778). Opera sanatı formunun büyüklüğü, kelimelere müzik aracılığıyla hayat verme konusundaki doğasında bulunan gücünden kaynaklanır. Kelimeler düşünceleri ve müzik duyguları uyandırabilir. Opera, insanları aynı anda hem düşünmeye hem de bazı şeyleri hissetmeye sevk eden benzersiz bir tiyatro gösterisidir (Fisher, 2005: 9). Opera, özünde insanın duygu ve davranışlarıyla ilgilenen bir sanat eseridir. Opera müzikal açıdan ne kadar canlı ve inandırıcı olursa dinleyici üzerindeki etkisi de o kadar fazla olacaktır (Hughes, 1972: 14). Opera sahne müziği türü müzikal birikimlerin etkisi ve bestecilerin tercihleri ile zamanla çeşitlenmeye başlamıştır.

18. yüzyılın ortalarında İtalyan operası, efsane veya eski tarihten hikâyelere dayanan ve üç perdeden oluşan "ciddi opera" türünde örnekler vermeye başlamıştır. Bu opera türünde her sahnede reçitatifler mevcuttur ve bu anlatımlı konuşmaların arkasından arylar gelmektedir. Diğer biçim olan "opera buffa" (komik opera), içinde mizah ve espri unsurları bulunan türdür. Önceleri ciddi operalar arasında sunulan 'opera buffa', sonraları

genellikle iki perdeden oluşan kendi başına bir tür olmuştur (Ammer, 2004: 278). Ciddi opera, belirli bir süre sonra “grand opera” olarak isimlendirilen büyük opera biçimine dönüşmüştür. Opera Buffa ise, komik opera ismini almıştır.

Opera eserlerinde her role özgü vokal tür, metindeki karakterin özelliğine göre seçilir. Opera eserinde sıklıkla karşılaşılan vokal tipler: Dramatic Soprano, Coloratura Soprano, Lyric Soprano, Spinto Soprano, Subret Soprano, Lyric Mezzosoprano, Colaratur Mezzosoprano, Dramatic Mezzosoprano, Contralto, Lyric Baritone, Dramatic Baritone, Helden Baritone, Bas-Baritone, Bass, Counter Tenor, Lyric Tenor, Spinto Tenor, Dramatic (Helden) Tenor’dur (Aydın O’Dwer, 2015: 66-72). Opera eserlerinde görev alan farklı vokal karakterlerdeki solistler, besteciler tarafından eserlere yerleştirilmiş olan sanatsal açıdan üst seviyede performans gerektiren arya ve cavatina’lar seslendirmektedirler. Arya ve cavatina’lar genellikle opera eserlerindeki baş karakterler ve bazen de yardımcı karakterler için bestelenmekte ve opera kültürü içinde varlığını sürdürmektedir.

En ince erkek sesi ‘tenor’ olarak adlandırılmaktadır. Tenor sesler de diğer ses türleri gibi alt türlere ayrılmaktadır. Dramatik tenor ve lirik tenor en sık karşılan tenor ses türleridir. Vokal müzik repertuarında tenor sesler için sayısız eser bestelenmiştir. Operalarda tenor ve soprano sesler çoğunlukla başkarakter olarak rol almışlardır.

Arya: Bir opera veya oratoryoda yer alan, besteleme yapısı açısından genellikle farklı bir orta bölümü olan, yansıtıcı karaktere sahip melodik solo şarkıdır. 18. yy’ın sonlarında üç bölümlü form yapısına girmiştir (Hutchinson, 2006). Opera eserinde bir karakterin duygularını anlatma, opera konusunun ve sunumunun bir anlık durması ve dinlenmesi anında seslendirilen eşlikli solo şarkıdır (Grundy Fanelli, 2004). On sekizinci yüzyılda kantat, opera, oratoryo gibi eserlerin bir parçası olarak tasarlanmış solo ses için şarkılardır (Eisen & Keefe, 2006: 10). İlk olarak Jacopo Peri’nin Euridice (1600) ve Claudio Monteverdi’nin Orfeo’sunda (1607) bulunan arya türünün, daha ayrıntılı biçimi Alessandro Scarlatti ve George Frideric Handel’in bestelerinde görülmüş, virtüöz opera sanatçıların yeteneklerini göstermeleri için seslendirdikleri solo eser türü haline gelmiştir (Hutchinson, 2006). Şarkıcı, on sekizinci yüzyıl ciddi operasında baskın bir figür haline geldiği için, arya en önemli müzik formu haline gelmiştir. Besteciler ve librettistler tarafından aryaların formatı, özellikleri ile ilgili özel kurallar tespit edilmiştir (Shrader, 2012: 43). Cavatina ise, 18. ve 19. yy opera ve oratoryolarında tekrar bölümleri olmayan, yavaş tempolu (Ammer, 2004: 66), arya stilinden daha basit olan kısa solo şarkılardır (Apel, 1974: 139). Örneğin Hunter’a göre (1999: 110-140) Buffa Aria, Serva/Condatina Aria, Seria Aria: Stataments of nobility ve Seria Aria: Rage aria gibi türleri de mevcuttur.

Aryaların operalardaki durumları çeşitli kurallara bağlıdır. Bütün baş karakterlerin her perdede en az bir aryası vardır. İkinci derece önemli olan diğer karakterler baş karakterlerinkinden daha az öneme sahip olan aryaları seslendirirler. Aynı tonalitede iki arya ard arda gelmez (Dağdelen, 2003: 7). 18. yy’dan itibaren müzikal anlayışların yenilenmesi ve bestecilerin besteler yaparken bireysel tercihlerini daha fazla öne çıkarmasıyla birlikte birçok kural değişime uğramıştır.

17. yy'da başlamış olan opera eseri besteleme çalışmaları klasik batı müziği dönemlerinin her evresinde devam etmiştir. Operalar her yeni müzik döneminde bestecilerin kendi tarzları ve müzik döneminin anlatım özellikleri ile güncellenmiş, bestecilerin operalarında farklı olana ulaşma amaçları ile devamlılığını sürdürmüştür. G.F. Handel, C. W. Gluck, L. V. Beethoven, G. Rossini, G. Verdi, G. Puccini, G. Donizetti, V. Bellini, R. Wagner ve W. A. Mozart opera türüne örnekler vermiş önemli bestecilerden bazıları olmuştur.

W. A. Mozart Salzburg'da doğmuştur. Müzik sanatını süsleyen en yetenekli ve en zengin donanıma sahip dâhilerden biri olan Wolfgang Amadeus Mozart, dört yaşında müzisyen babasından aldığı derslerle müzik eğitimine başlamıştır. Ablası da kendisi gibi piyanist olan Mozart, müzisyen bir aile içinde yetişmiştir.

Altı yaşında klasik müzik besteleri yapmaya başlamış olan Mozart, babasının desteği ve girişimleri ile olağanüstü müzik yeteneğini Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde verdiği konserlerde göstermiştir. İlk operası olan Bastien and Bastienne'yi 12 yaşında bestelemiştir. Paris, Roma, Prag, Frankfurt ve daha birçok sanat başkentlerine müzisyen olarak geziler yapmış olan Mozart'ın eserlerini tek tek saymak imkânsızdır. Müzik alanında dehalığını ve ustalığını oluşturan öğeleri tanımlamak da kolay değildir (Selanik, 1996: 135-142).

W. A. Mozart'ın besteleri konser salonlarında seslendirilmesinin yanında eğitim faaliyetlerinde de bir materyal-araç olarak kullanılmaktadır. Solo vokal müzik için bestelediği lied'ler, arioso'lar, arietta'lar, cavatina'lar ve arya'lar amatör ve profesyonel nitelikte her tür ses eğitiminde kullanılabilir. Arya ve cavatinalar ses eğitiminde ve opera sanatında diğer eser türlerine göre seslendirme güçlüğü açısından en zor eserlerdir. Bu türler genellikle opera şarkıcılığı, şan ve ileri ses eğitimi çalışmalarında kullanılmaktadır.

Opera sanat alanına yönelik ses eğitimi, vücuttaki tüm kasların kontrol altında tutulması, kasların en iyi şekilde kullanımı ve doğru notaların çıkarılarak şarkının sözlerinin doğru telaffuz edilebilmesi için artikülasyon hareketlerinin yeterli olarak sunulmasıdır. Opera sanatında şan eğitimi, yorulmadan, zorlanmadan ve uzun süre şarkı söyleyebilme performanslarının sunumu için şan tekniklerinin doğru öğrenilmesidir (Aycan & Neimetzade, 2018: 231). Bu düşünceyle doğru orantılı olarak operatik şan performanslarında ve ses eğitimi çalışmalarında kullanılan materyaller olan şan eserlerinin (örneğin cavatina ve arya'lar) ses eğitimciler tarafından doğru seçiminde eğitim kurumunun misyonu, eğitimde aşamalılık, akademik nitelikler, beklentiler ve performans güçlüğü özelliklerinin dikkate alınması gerektiği söylenebilir bir durum olmaktadır.

Literatürde Mozart'ın operaları üzerine çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bunlardan bazı örnekler şunlardır: 'Cabals and Satires: Mozart's Comic Operas in Vienna' isimli çalışmada Ian Woodfield (2019) isimli araştırmacı Mozart'ın son dönem çalışmış olduğu komik operalarını incelemiş ve içindeki yergilerin yönelimlerini araştırmıştır. 'Mozart and His Operas' isimli çalışmada David Cairns isimli araştırmacı Mozart'ın operalarını çeşitli açılardan incelemiş olan kitapları incelemiştir (2006). 'Recognition in Mozart's Operas' isimli çalışmada Jessica Waldoff (2006), Mozart'ın operalarındaki karakterlerin sahnede tanıma-tanınma durumlarını çeşitli açılardan incelemiştir. 'Mozart's Operas: A Companion' isimli kitabında Mary Hunter (2008), bestecinin operalarını her okuyanın rahatlıkla anlayabileceği bir şekilde yazıya dökmüştür.

Araştırmanın Problemi, Amacı ve Önemi

Tenor seslerin eğitiminde ve çeşitli akademik araştırmalarda kullanılmak üzere “Wolfgang Amadeus Mozart tarafından bestelenmiş olan opera ve opera türüne yakın 22 eserdeki tenor aryaaların müzikal ve vokal özellikleri nelerdir?” probleminden yola çıkılarak araştırma sürdürülmüştür. Mozart’ın bestelemiş olduğu opera ve opera türüne yakın müzik eserleri hangi yıllarda ve hangi dilde bestelenmiştir?; Bu eserlerin piyano transkripsiyonlarına ulaşılabilen midir?; Bu eserlerin sahne eseri bakımından türleri nedir?; Bu eserlerdeki tenor karakterlerin isimleri nelerdir?; Bu eserlerdeki tenor karakterlerin söylediği aryaaların isimleri ve tonaliteleri nelerdir?; Bu eserlerdeki aryaaların en pes ve en tiz sesleri nelerdir? alt problemlerinden yola çıkılarak veriler elde edilmiştir.

Yine bu araştırmada Mozart’ın bestelemiş olduğu opera ve opera türüne yakın müzik eserlerinin; bestelenme yılı ve lisanlarının, piyano transkripsiyonlarına ulaşılabilirliğinin, sahne eseri bakımından türlerinin ve tenor karakter isimlerinin, arya isimlerinin ve tonalitelerinin, eserlerdeki en pes ve en tiz seslerinin tespit edilmesi; bu tespitlerden yola çıkarak opera şarkıcılığı ve profesyonel ses eğitimi alanında ses eğitimi veren/verecek öğretmenlerin tenor ses karakterinde olan/olabilecek olan öğrencilerine yönelik kapsamlı bir kaynak sunulması; ayrıca tenor sesler ve eğitimi alanında bu tür bilgilere ihtiyaç duyabilen akademisyenler, araştırmacılar ve öğrenciler için yukarıda belirtilmiş olan özellikleri içeren derleme bir kaynak sunularak yararlanabilmelerine imkan sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın; Wolfgang Amadeus Mozart’ın tenorlar için bestelemiş olduğu tüm aryaaların ayrıntılı biçimde incelenerek bulguların detaylı verilmiş olması, bu tespitleri ile alanda yapılmış ilk araştırma olması, ses eğitimcilerine ve ses eğitimi alanı araştırmacılarına çalışmalarında önemli derecede zaman kazanımı sağlayabilecek özelliklerde olması ve tenor sesler için seçilecek olan eserlerin aşamalı olarak ilerleyebilmesine imkanlar sunabilmesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği ve içerik çözümlemesi tekniği uygulanmıştır. Araştırılması planlanan olaylar ve olgulara ilişkin bilgileri kapsayan yazılı materyallerin incelenmesi doküman analizi olarak açıklanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2008: 187). Akademik araştırmalarda dokümana ulaşma, orijinal olup olmadığını teyit etme, dokümanı anlama, analiz etme ve veriyi kullanma gibi doküman analizi yöntemleri sıklıkla kullanılmaktadır (Kıral, 2020). İçerik çözümlemesi, bir metnin, bir kitabın veya belgenin belirli özelliklerinin sayısallaştırılarak belirlenmesi işlemidir (Karasar, 2009: 184)

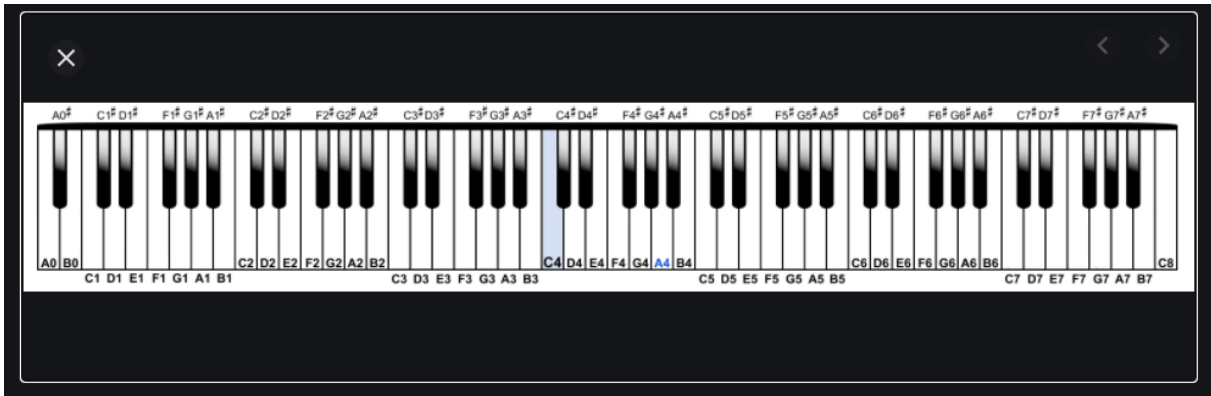
Verilerin Toplanması

Araştırmanın inceleme alanı olan “opera” ana başlığından yola çıkılarak opera alanı kapsamında basılı olan kaynaklar ve internet ortamında mevcut olan sanal kitap, makale vb. literatüre ulaşılmıştır. Literatür incelemesi sonrasında araştırmaya katkı sunacak olan yayınlar ve kaynaklar, güvenilir kaynaklardan seçilmiştir. Bu süreç ve durum araştırmanın sınırlılığını da ortaya çıkarmaktadır. Tarama sonrasında bestecinin her operası için farklı

basımlarla sunulmuş olan yaklaşık 2 ya da 3 opera metni olduğu tespit edilmiştir. Müzik dünyasında daha fazla bilinen operaların ise ortalama 4 ya da 5 opera metni olduğu tespit edilmiştir. Bu metinler araştırmanın problemi doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmanın incelemeyi hedeflediği değişkenlere (bestelenme yılı ve lisansı, piyano transkripsiyonlarına ulaşılabilirliği, sahne eseri bakımından türleri ve tenor karakter isimleri, arya isimleri ve tonaliteleri, eserlerdeki en pes ve en tiz sesler) destek sağlayabilen veriler, araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan opera inceleme formuna sayısal değer ve nitel tanımlamalarla işlenerek yerleştirilmiştir. Bu sayede araştırmanın verileri toplanmıştır.

Verilerin İşlenmesi

Opera inceleme formuna yerleştirilmiş sayısal değerler belirttikleri özelliklerin kullanım sıklığı ve türe özgü özellikleri açısından çeşitli hesaplamalarla bulgulaştırılmıştır. Operaların analizleri sırasında arya söyleme görevi olan tenor karakterlerin aryaları; müzik formu yapısı ve vokal performans açısından aryalara eşit güçlük derecesinde sayılabilen Cavatina'lar incelenmiştir. Bu analizler sırasında tenor karakterlerin aryalarının üst ve alt ses aralıkları aşağıda verilmiş olan şekil 1 deki nota kodlarından yola çıkılarak formda gerekli yere yazılmıştır.

Şekil 1. Oktavların ve Notaların İsimlendirmeleri (<https://www.liveabout.com/pitch-notation-and-octave-naming-2701389>)

Araştırmanın analizleri sırasında evrensel müzik kurallarına göre müzik eserlerinin tonal yazılışlarının pratik yazımı için kısaltılmış şifrelemeleri kullanılmıştır. Bu kısa yazım biçimleri her çalgı ve eser için kullanılabilir. Bu kullanım aşağıdaki tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1. Akorların Pratik Yazımı

Akorların Pratik Yazımı			
Tonalite	Pratik Yazımı	Tonalite	Pratik Yazımı
La Majör	A	La Minör	Am
Si Majör	B	Si Minör	Bm
Do Majör	C	Do Minör	Cm
Re Majör	D	Re Minör	Dm
Mi Majör	E	Mi Minör	Em
Fa Majör	F	Fa Minör	Fm
Sol Majör	G	Sol Minör	Gm
La bemol Majör	Lab	La diyez Minör	La#m
Do diyez Majör	Do#	Si bemol Minör	Sibm

BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular; çalışmanın amacını ve problemini destekler nitelikte olmalıdır. Bulgular kısmında sadece bulgular sunulup açıklanmalıdır. Asla yorum yapılmamalıdır. Yorum, tartışma ve sonuç kısmında yapılmalıdır. Bulgular bölümünde gerek görüldüğünde tablo, şekil, grafik veya resimlerle kullanılıp açıklama yapılabilir. W.A.Mozart'ın operaları ve opera türüne yakın sahne müziği eserleri basılı yayınlar ve kaynaklar sunarak bilgiler sunan akademik internet sayfalarından edinilmiş ve gerekli olan bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. W.A. Mozart'ın Operalarının, Bestelenme Yıllarının ve Orijinal Lisanlarının Listesi

	W. A. Mozart'ın Operalarının Listesi	Bestelenme Yılı	Orijinal Lisan
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	1767	Latince
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	1767	Almanca
3	Bastien and Bastienne-KV50	1768	Almanca
4	La Finta Semplice-KV51	1768	İtalyanca
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	1770	İtalyanca
6	Ascanio in Alba-KV111	1771	İtalyanca
7	Il sogno di Scipione-KV126	1772	İtalyanca
8	Lucio Silla-KV135	1772-1773	İtalyanca
9	Thamos König in Aegypten-KV345	1773	İtalyanca
10	Il Re Pastore-KV208	1775	İtalyanca
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	1775	Almanca
12	Idomeneo re di Creta-KV366	1780	İtalyanca
13	Zaide-KV344	1780	Almanca
14	Die Entführung Aus Dem Serail-KV384	1781-1782	Almanca
15	Loca del Cairo-KV422	1783	İtalyanca
16	Lo Sposo Deluso-KV430	1783	İtalyanca
17	Der Schauspieldirektor-KV486	1786	Almanca
18	Le Nozze di Figaro-KV492	1786	İtalyanca
19	Don Giovanni-KV527	1787	İtalyanca
20	Cosi Fan Tutte-KV588	1789	İtalyanca
21	Die Zauberflote-KV620	1791	Almanca
22	La Clemanza di Tito-KV621	1791	İtalyanca

Tablo 2'de W. A. Mozart'ın opera ve opera türüne yakın bestelerinin 1767 yılından itibaren başladığı ve vefat ettiği yıl olan 1791 yılına kadar sürdürdüğü görülebilmektedir. Bestecinin neredeyse her yıl ortalama 1 veya 2 opera bestelediği; bu eserlerin yazıldığı dillerin çoğunluk sırasına göre İtalyanca (14 adet), Almanca (7 adet) ve Latince (1 adet) olduğu tespit edilmiştir. W.A.Mozart'ın opera ve opera türüne yakın olan eser türlerinin belirlenmesinde Eisen and Keefe'nin Mozart üzerine hazırladığı ansiklopedi (2006: 638-639) ve kaynakları belirli akademik veriler sunan bazı internet sitelerindeki veriler dikkate alınmıştır.

Tablo 3. W.A.Mozart'ın Operalarının ve Piyano Transkripsiyon Durumlarının Listesi

	Opera Listesi	Piano Transkripsiyon
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	Mevcut Değil
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	Mevcut Değil
3	Bastien and Bastienne-KV50	Var
4	La Finta Semplice-KV51	Mevcut Değil
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	Mevcut Değil
6	Ascanio in Alba-KV111	Mevcut Değil
7	Il sogno di Scipione-KV126	Mevcut Değil
8	Lucio Silla-KV135	Mevcut Değil
9	Thamos König in Aegypten-KV345	Var
10	Il Re Pastore-KV208	Mevcut Değil
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	Var
12	Idomeneo re di Creta-KV366	Var
13	Zaide-KV344	Var
14	Die Entführung Aus Dem Serail-KV384	Var
15	Loca del Cairo-KV422	Var
16	Lo Sposo Deluso-KV430	Mevcut Değil
17	Der Schauspieldirektor-KV486	Var
18	Le Nozze di Figaro-KV492	Var
19	Don Giovanni-KV527	Var
20	Così fan tutte-KV588	Var
21	Die Zauberflöte-KV620	Var
22	La Clemenza di Tito-KV621	Var

W. A. Mozart'ın operaları ve opera türüne benzer eserlerinin 13 tanesinin piyano transkripsiyonlarının erişilebilir olduğu ve 9 tanesinin ise piyano transkripsiyonlarının erişilebilir olmadığı tablo 3'de görülebilmektedir.

Tablo 4. W.A.Mozart'ın Operalarının, Opera Türlerinin ve Tenor Karakterlerinin Listesi

	W. A. Mozart'ın Operalarının Listesi	Opera Türü	Tenor Karakter
1	Apollo et Hyacinthus	Intermezzo	Oebalus
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots	Geistliches Singspiel- Sacred Drama	Christgeist
3	Bastien and Bastienne	Singspiel	Bastien
4	La Finta Semplice	Opera Buffa	Fracasso
5	Mitridate Re di Ponto	Opera Seria	Mitridates
6	Ascanio in Alba	Festa teatrale	Aceste
7	Il sogno di Scipione	Azione teatrale	Scipione Publio
8	Lucio Silla	Opera Seria	Lucia Silla Aufidio
9	Thamos König in Aegypten	Historical Dram Music	<i>for only choir</i>
10	Il Re Pastore	Dramatisches festspiel- Serenata	Agenore Alessandro
11	Di Gartnerin Aus Liebe	Opera Buffa	Do Anchise Graf Belfiore
12	Idomeneo re di Creta	Drama Per Musica	Idamante Arbace Idomeno
13	Zaide	Singspiel	Gomatz
14	Die Entführung Aus Dem Serail	Singspiel	Belmonte

15	Loca del Cairo	Opera Buffa	Biondello (Fabrice), Calandrino (he has not aria)
16	Lo Sposo Deluso	Opera Buffa	Don Asdrubale Pulcherio
17	Der Schauspieldirektor	Singspiel-Comic Opera	Monsieur Vogelsang
18	Le Nozze di Figaro	Opera Buffa	Basillio
19	Don Giovanni	Opera Buffa	Don Ottovio
20	Così Fan Tutte	Opera Buffa	Ferrando
21	Die Zauberflöte	Singspiel	Tamino
22	La Clemanza Di Tito	Opera Seria	Tito (Titus)

W.A. Mozart'ın operaları ve opera türüne yakın eserlerinin 7 tanesinin opera buffa, 5 tanesinin singspiel, 2 tanesinin ciddi opera ve kalanların çeşitli diğer türlerden olduğu tablo 4'de görülebilmektedir. Opera türlerinin bir kısmına Julian Rushton (2006: 254-255) isimli yazarın "Mozart" isimli kitabından ve kaynaklar vererek akademik veriler sunan internet kaynaklarından ulaşılmıştır.

Tablo 5. W.A.Mozart'ın Operalarının, Aryalarının Listesi ve Aryaların Tonalitesi

	W. A. Mozart'in Operalarının Listesi	Arya Adı	Tonalite
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	Ut navis in aequore luxurante per montes	Eb
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	Mit Jammer muss ich schauen Jener Donnerworte Kraft Manches Uebel will zuweilen	C Eb Bb
3	Bastien and Bastienne-KV50	Grossen dank dir abzustatten Geh du sagst mireine fabel Meiner liebsten schöne wangen	C G A
4	La Finta Semplice-KV51	Guarda la Donna in viso In voi belle e leggiadria se talor Nelle guerre d'amore non val sempre	G Bb D
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	Se di Lauri il Crine Adorno Quel ribelle e quelli ingrato Tu che fe delmi sei Gia di pieta mi spoglio Vado incontro al fato estremo	G D Bb C F
6	Ascanio in Alba-KV111	Sento, che il cor mi dice Per la gioia in questo seno	A Bb
7	Il sogno di Scipione-KV126	Risolver non osa (Scipione) Se vuoi che te raccolgano (Publio) Quercia annosa (Publio) Di che sei l'arbitra (Scipione)	F Bb F Bb
8	Lucio Silla-KV135	Il Desio di Vendetta (Lucia Silla) Guerrier, che d'un acciaio (Aufidio) D'ogni plate mii spoglia (Lucia Silla)	D C C
9	Thamos König in Aegypten-KV345	<i>Solo şarkı yok</i>	
10	Il Re Pastore-KV208	Si Spande al sole in faccia (Alessandro) Per me Rispondete (Agenore) Se vincendo vi rendo felici (Alessandro) Sol puo dir, Come si trova (Agenore) Voi che fausti ognor donate (Alessandro)	D G F Cm C
11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	Welch ein reiz in diesem bilde	Eb
12	Idomeneo re di Creta-KV366	Non ho calpa (Idamante) Sventurata Sidon (Arbace) Fuor Del Mar Torna la pace al core (Idomeneo)	Bb A D Bb
13	Zaide-KV344	Rase, Schicksal	Bb

14	Die Entführung Aus Dem Serail -KV384	Hier soll ich dich dennsehen Costanze O wie ängstlich Wenn der Freude Thränen fließen Ich baue ganz auf deine Starke	C A Bb Bb
15	Loca del Cairo-KV422	A tant de can deur (Fabrice)	Bb
16	Lo Sposo Deluso-KV430	Dove mai trovar quel eiglio (Pulcherio)	G
17	Der Schauspieldirektor-KV486	Tenor ses için solo eser yok.	Bb
18	Le Nozze di Figaro-KV492	In guegli anni, in cni val poco	Bb
19	Don Giovanni-KV527	Dalla sua pace Il mio Tesero intanto	G Bb
20	Così Fan Tutte-KV588	Un aura amarosa Ah lo veggio quel anima bella Tradito Schernito (Cavatine)	A Bb C
21	Die Zauberflöte-KV620	Dies Bildnis ist bezaubernd schön	Eb
22	La Clemanza di Tito-KV621	Del piu sublime soglio Ah se fosse intorno al trono Se al imperio amici dei	G D Bb

Tablo 5'te W. A. Mozart'ın 22 opera ve opera türüne yakın eserlerindeki toplam 53 arya ve arya türüne yakın olan cavatinaların tonalitelerinin çok kullanımdan aza doğru: 17 tanesinin Bb, 8 tanesinin C, 6 tanesinin D, 6 tanesinin G, 5 tanesinin A, 4 tanesinin Eb, 4 tanesinin F ve bir tanesinin Cm tonalitelerinde olduğu görülebilmektedir.

Tablo 6. W.A.Mozart'ın Operalarının, Aryaların, Aryalardaki En Pes ve En Tiz Seslerin Listesi

	W. A. Mozart'ın Operalarının Listesi	Arya Adı	En Pes Nota	En tiz nota
1	Apollo et Hyacinthus-KV38	Ut navis in aequore luxurante per montes	E4b	A5b
2	Die Schuldigkeit des ersten Gebots-KV35	Mit Jammer muss ich schauen Jener Donnerworte Kraft Manches Uebel will zuweilen	D4 C4 E4	G5 A5b G5
3	Bastien and Bastienne-KV50	Grossen dank dir abzustatten Geh du sagst mireine fabel Meiner liebsten schöne wangen	C4 F4# D4#	A5 F5 F5#
4	La Finta Semplice-KV51	Guarda la Donna in viso In voi belle e leggiadria se talor Nelle guerre d'amore non val sempre	D4 F4 D4	G5 G5 G5
5	Mitridate Re di Ponto-KV87	Se di Lauri il Crine Adorno Quel ribelle e quel ingrato Tu che fe delmi sei Gia di pieta mi spoglio Vado incontro al fato estremo	C4 C4 C4 D4 C4	C6 A5 C6 A5 C6
6	Ascanio in Alba-KV111	Sento, che il cor mi dice Per la gioia in questo seno	A4# D4	C6# G5
7	Il sogno di Scipione-KV126	Risolver non osa (Scipione) Se vuoi che te raccolgano (Publio) Quercia annosa (Publio) Di che sei l'arbitra (Scipione)	D4 F4 F4 D4	B5b C6 B5b C6
8	Lucio Silla-KV135	Il Desio di Vendetta (Lucia Silla) Guerrier, che d'un acciaio (Aufidio) D'ogni plate mii spoglia (Lucia Silla)	D4 D4 C4	G5 G5 A5
9	Thamos König in Aegypten-KV345	<i>There is not any solo song</i>		
10	Il Re Pastore-KV208	Si Spande al sole in faccia (Alessandro) Per me Rispondete (Agenore) Se vincendo vi rendo felici (Alessandro) Sol puo dir, Come si trova (Agenore)	E4 D4 C4 D4 B3	G5 G5 A5 G5 A5

Voi che fausti ognor donate
(Alessandro)

11	Di Gartnerin Aus Liebe-KV191	Welch ein reiz in diesem bilde	D4	G5
12	Idomeneo re di Creta-KV366	Non ho calpa (Idamante) Sventurata Sidon (Arbace) Fuor Del Mar	E4 E4 E4	A5 A5 G5
		Torna la pace al core (Idomeneo)	F4	A5
13	Zaide-KV344	Rase, Schicksal	F4	B5b
14	Die Entführung Aus Dem Serail-KV384	Hier soll ich dich dennsehen Costanze O wie ängstlich Wenn der Freude Thranen fliesen Ich baue ganz auf deine Starke	G4 E4 C4 E4b	A5 A5 A5b B5b
15	Loca del Cairo-KV422	A tant de can deur (Fabrice)	F4	G5
16	Lo Sposo Deluso-KV430	Dove mai trovar quel eiglio (Pulcherio)	D4	F5#
17	Der Schauspieldirektor-KV486	<i>There is not any solo song for tenor</i>	C4	A5
18	Le Nozze di Figaro-KV492	In guegli anni, in cni val poco	E4	G5
19	Don Giovanni-KV527	Dalla sua pace Il mio Tesero intanto	D4 D4	G5 A5
20	Cosi Fan Tutte-KV588	Un aura amarosa Ah lo veggio quel anima bella Tradito Schernito (Cavatine)	D4 F4 F4	A5 B5b A5
21	Die Zauberflote-KV620	Dies Bildnis ist bezaubernd schön	F4	A5b
22	La Clemenza di Tito-KV621	Del piu sublime soglio Ah se fosse intorno al trono Se al imperio amici dei	E4 F4# F4	A5 A5 A5b

W. A. Mozart'ın operalarında ve opera türüne benzer eserlerindeki aryalarda en sık kullanılmış olan pes seslerin çoktan aza doğru bir kısmının D4 (16), C4 (10), F4 (10) ve E4 (8) olduğu; en sık kullanılan tiz seslerin çoktan aza doğru bir kısmının ise A5 (17), G5 (16), B5b (5), A5b (5) ve C6 (5) olduğu tablo 6'da görülebilmektedir.

Aşağıda W.A.Mozart'ın diğer eserlerinden farklı olarak tenor karakter için solo arya yazmadığı iki opera türüne yakın eseri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir.

W. A. Mozart'ın, bir kahramanlık dramı için koro eserleri bestelediği "Thamos, König in Aegypten" (Mısır Kralı Thamos) isimli eserinin (KV 345 [336a]), Tobias Philipp Freiherr von Gebler'in bir oyunundan kaynaklandığı bilinir. W.A. Mozart'ın tesadüfi olarak oyunun müziğini bestelemiş olduğu, bu eserin 1773'te Dresden'de basılarak ertesi yıl Nisan 1774'te Viyana'daki Kärntnertortheater'da dikkat çekici bir başarı olmadan prömiyerinin yapıldığı bilinmektedir. Başka kaynaklar Aralık 1773'te prömiyeri yapılarak sunulduğunu belirtmektedir (https://de.wikipedia.org/wiki/Thamos,_König_in_Ägypten). Oratorya türüne benzeyen bir eser olan 'Thamos, König in Aegypten'de sadece tenor, soprano, alto ve bas ses grupları için koro eserlerine yer verilmiştir.

"Der Schauspieldirector" (KV 486) ise W. A. Mozart'ın Singspiel türünde tek perdelik bir eserdir. Librettosu, Johann Gottlieb Stephanie the Younger tarafından yazılmıştır. Prömiyerin 7 Şubat 1786'da Viyana'daki Schönbrunn Sarayı'nda gerçekleştiği bilinmektedir (https://de.wikipedia.org/wiki/Der_Schauspieldirektor). Bu eserde solo tenor karaktere yer verilmiş ama tenor karaktere solo arya bestelenmemiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölümde bulgular kısmında elde edilen verilerin tartışması yapılır. Araştırmanın çerçevesinde elde edilen bulgular ilgili literatür ile karşılaştırılarak yazar yorumları ile tartışılmalıdır. Sonuç kısmında ise tartışmalar sonucunda ortaya çıkan ana fikirler açıklanmalıdır. İncelemeler sırasında operaların metinlerinin farklı yayın temsilcileri ve kuruluşları tarafından basıldığı açıkça görülmüştür. Bu yayınların bazıları orijinal el yazımı notalardır ve yayıncı ismi, editör ismi veya kurum ismi de bulunmamaktadır. 'Werke', 'Edition Peters', 'Breitkopf and Hartel' ise opera metinlerinin basımını yapmış yayıncılardan ve yayın kuruluşlarından bazılarıdır. Yayın kuruluşu, yayına hazırlayan kişi ve basım lisansı farklılıklarından kaynaklı bazı tenor karakterlerin isimlerinin diğerlerinden değişik olabildiği (örneğin Don Giovanni operasındaki karakter olan Don Giovanni, bazen Don Juan olarak da yazılmıştır) görülmüştür. Bu durum: opera metinlerinin bazılarının yeniden gözden geçirilerek güncellenmesi, bilinçli veya bilinçsiz değiştirilmiş olması, hatta W. A. Mozart tarafından bitirilememiş bazı eserlerin başka besteciler ve/veya Mozart'ın yanında çalışan yardımcıları tarafından tamamlanmış olması ihtimalini ortaya çıkarabilmektedir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerinin bestelenme yıllarına ilişkin şu tespitler sunulabilir. Analiz aşamasında ilk olarak literatürde W.A. Mozart'ın operaları hakkında yazılmış olan kaynaklar incelenmiş, bu kaynaklardan yola çıkılarak bestecinin bestelediği opera listesi tablo 2' de bestelenme sırasına göre verilmiştir. Operaların "KV" (bazen sadece K kullanılmıştır) kodları Köchel Dizini olarak bilinen ve Ludwig von Köchel tarafından yapılmış olan sıralamadan alınmış ve bu tarihsel akışa uygun olarak listelenmiştir. Operaların bestelenme sıklığı incelendiğinde bestecinin hemen hemen her yıl bir veya iki opera bestelediği, opera besteleme akışının her hangi bir yıl aralığında yoğunluk göstermeden eşit zaman aralıklarında sürmüş olduğu görülmüştür. Bu bulgu ile W. A. Mozart'ın opera ve vokal müzik kullanılan sahne müziği eserlerinin bestelenmesine özveri ile yaklaşmış olduğu, besteleme çalışmalarında opera türünden uzaklaşmadığı ve bu eserleri yaratım sürecini disiplinli çalışmalarla yürütmenin gerekliliğine inanmış olduğu söylenebilir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerinin bestelenmiş olduğu lisanslarına ilişkin şu tespitler sunulabilir. Opera metinlerinin basılı olduğu orijinal kaynaklar incelendiğinde W.A.Mozart'ın en fazla İtalyanca dilinde eserler bestelediği olduğu, bulgunun bu şekilde elde edilmesinde: İtalyanca'nın şarkı performansları açısından dil ve konuşma yapısı nedeniyle diğer dillere nazaran daha kolay yapıda olmasının, sipariş olarak bestelenmesi istenmiş olan operaların tercihen İtalyanca dilinde istenmiş olabilmemesinin veya İtalyan opera sanatçılarına daha uygun olması için besteci tarafından İtalyanca dilinin tercih edilmiş olmasının etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir. İtalyanca'dan sonra besteci tarafından tercih edilmiş diğer dil olan Almanca'nın ise bestecinin kendi kullandığı anadili olmasından kaynaklanmış olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Operaların lisanının seçilmesinde opera librettosunun orijinal lisanının da etkili olduğu düşünülmektedir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerinin piyano eşlikli transkripsiyonlarının ulaşılabilirliğine ilişkin şu tespitler sunulabilir. Bestecilerin bazıları çalgı veya vokal için yazdıkları eserleri piyano

eşlikli olarak bazıları da sadece orkestra eşlikli olarak bestelemektedirler. Bazı durumlarda orkestra eşlikli eserler (örneğin sahne müziği eserleri) için piyano eşlik versiyonları yeniden oluşturulabilmektedir. Bu eserlerin piyano uyarlamalarının, eserin yazıldığı dönemde bestecilerinin kontrolünde kendi yardımcıları tarafından yapıldığı bilinmektedir. Bestecinin vefatından sonra ise bu alanda çalışmakta olan uzman müzisyenler tarafından düzenlenmeye devam edilmektedir. Bu bakımdan W.A.Mozart'ın operalarının ve opera türüne yakın eserlerinin piyano eşlikli yazımları açısından incelendiğinde 13 tanesinin piyano transkripsiyonlarının erişilebilir olduğu ve 9 tanesinin ise piyano transkripsiyonlarının erişilebilir olmadığı tespit edilmiştir. Her bestecinin olduğu gibi W. A. Mozart'ın da bazı opera ve opera türüne yakın eserlerinin başarılı olmama durumlarından dolayı piyanolu versiyonlarının yazılmamış-tercih edilememiş olmasının, erişilememiş olan 9 eserin piyano eşliklerinin araştırmacı tarafından yapılan taramada bulunamamış olmasının bulgunun bu şekilde oluşmasında etkili olduğu söylenebilir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve operaya yakın müzik eserlerinin sahne müziği olarak türlerine ilişkin şu tespitler sunulabilir. İncelemeler sonunda W.A. Mozart'ın operaları ve opera türüne yakın eserlerinin 7 tanesinin opera buffa, 5 tanesinin singspiel, 2 tanesinin ciddi opera ve kalanların çeşitli diğer türlerden olduğu tespit edilmiştir. Bulgunun bu şekilde oluşmasında bestecinin kendi tercihinin, bestecinin yaşadığı dönemde opera dinleyicileri tarafından rağbet gören türlerde yazılmış olabilmemesinin, eserlerin sipariş üzerine bu türlerde yazılmış olması zorunluluğunun, bestecinin eserlerini basmış olan yayın evlerinin, kuruluşlarının ve editörlerin eser türlerini kendi tespit ettikleri türde yazmış olmalarının etkisinin olmuş olabileceği düşünülmektedir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerindeki arya isimleri ve tonalitelerine ilişkin şu tespitler sunulabilir. W. A. Mozart'ın 22 opera ve opera türüne yakın eserlerindeki toplam 53 arya ve arya türüne yakın olan cavatinaların tonalitelerinin çoktan aza doğru: 17 tanesinin Bb, 8 tanesinin C, 6 tanesinin D, 6 tanesinin G, 5 tanesinin A, 4 tanesinin Eb, 4 tanesinin F ve sadece bir tanesinin Cm tonalitelerinde olduğu tespit edilmiştir. Eserlerdeki majör tonalitelerin çeşitliliğinin, bestecinin eserleri için düşündüğü armonik akış ile ilişkili olduğu söylenebilir. Fakat bestecinin neredeyse tüm aryalarda ve cavatinaların tonunu majör tonalitede ve sadece bir tanesini minör tonalitede seçmiş olması ilginç bir durum olarak görülebilir. Bu durum bestecinin vokal eserler için müzikal olarak majör tonaliteleri tercih etmesi/istememesi, operalarının çoğunluğunun (özellikle daha çok sevilenlerin) opera buffa türünde olmasından dolayı müzikal duyuş açısından daha enerjik ve neşeli hissiyat gerektirmesi ile ve bu eserlerde anlatılmak istenenlerin majör tonaliteye daha uygun olması ile ilişkilendirilebilir.

W. A. Mozart'ın bütün opera ve opera türüne yakın müzik eserlerindeki aryalarda en pes ve en tiz notalarına ilişkin şu tespitler sunulabilir. W. A. Mozart'ın operalarında ve opera türüne benzer eserlerindeki aryalarda en sık kullanılan pes seslerin çoktan aza doğru bir kısmının D4 (16), C4 (10), F4 (10) ve E4 (8) olduğu; en sık kullanılan tiz seslerin çoktan aza doğru bir kısmının ise A5 (17), G5 (16), B5b (5), A5b (5) ve C6 (5) olduğu tespit edilmiştir. Eserler pes ses sınırları açısından düşünüldüğünde, tenor karakterlerin ses özelliklerine besteci tarafından çok dikkatle uyulmuş olduğu, genel ses aralığı incelendiğinde 2 oktavı geçmediği, tiz ses sınırları açısından düşünüldüğünde de tenor karakterlerin vokal yeteneklerini ve ses genişliklerini rahat kullanabilecekleri

özelliklerde olduğu görülebilmektedir. Bulgunun bu şekilde oluşmasında müzikal açıdan farklı ses karakterlerine ait genel vokal özelliklerin besteci tarafından oldukça iyi bilinmesinin, çok geniş ses sınırlarına ihtiyaç duyulmadan belirli bir ses tekniğine sahip yorumcuların eserleri rahatlıkla söyleyebilmesine imkânlar sunmuş olmasının etkili olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Klasik müzik repertuarında bulunan operalardaki aryaların isimleri ve bestecilerinin tespit edilmesiyle listelenmiş yayınlar mevcuttur. Fakat bu araştırmada diğer araştırmalardan farklı olarak W. A. Mozart'ın opera ve opera türüne yakın müzik eserleri derinlemesine incelenmiş, tarihsel olarak kaynakların 1700'lü yıllardan günümüze ulaşması nedeniyle elde edilebilmiş olan en sağlıklı veri kaynakları taranmıştır.

Bu çalışmada olduğu gibi vokal müzik eserleri besteleyen bestecilere özel eser incelemelerinin artması ve bu incelemelerin metotlaştırılması sayesinde, ses eğitimcilerinin zamanlarını daha pratik ve faydalı olarak kullanabilmelerinin yolu açılmış olabilecek, bu alanda eğitim almakta olan öğrenciler, ses eğitimleri süresince seslendirebilecekleri eserleri kendileri de inceleyebilecek, akademik bilgi ve sanatsal performanslar açısından gerekli ve destekleyici kazanımlara ulaşabileceklerdir.

Bazı opera metinleri başlangıcından bugüne kadar gelirken çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bu değişikliklere bazı sahnelerin ve eserlerin kısaltılması, bestecisi tarafından tamamlanamaması nedeniyle farklı kişiler tarafından bitirilmesi, bazı karakterlerin ses türlerinin değiştirilmesi örnek olarak verilebilir. Bu süreçleri takip edebilecek ciddi otoritelerin yeterli olmaması ve opera metinlerinin farklı basımlarının olmasından dolayı, bestecilerin bazı eserlerinde doğruluğu net olmayan, şüphe uyandırıcı bölümlerle karşılaşılabilir. Söz konusu olabilecek bu farklılıkların doğru performans ve doğru bilgilere ulaşma isteği açısından karışıklıklar yaratabileceği düşünülmektedir. Bu tür eserlerin tespit edilerek incelenmesi, doğru, net basımlarının açıklanması veya yayınlarının yapılması önemli bir gerekliliktir.

W. A. Mozart operalarını farklı dillerde bestelemiştir. Besteleme sürecinde besteci birçok nedenden dolayı farklı lisanları seçmiş olabilir. Her lisan kendine has yapısı ile müzikal olarak ezgileri şekillendirebilmekte ve vokal performansları da yönlendirmektedir. Bu nedenle eserlerin orijinal dilleri ile seslendirilmesi ve basımlarının yapılması dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi olarak kabul edilebilir.

W.A. Mozart'ın bazı operaları orijinal piyano eşlikleri olmaması nedeniyle piyano eşlikli olarak söylenememekte, ses eğitimi repertuarlarına ve konserlere dahil edilememektedir. Bestecinin tüm operalarının çeşitli resmî olan/olmayan kurum, kuruluş, dernek veya bireysel girişimlerle piyano eşliklendirilmesi gerekmektedir. Bu sayede tüm eserleri daha fazla seslendirilebilecek ve ses eğitimi çalışmalarına yeni repertuarlar eklenmiş olunabilecektir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk tarafıma aittir.

Yazar(lar) Katkı Oranı: Yazarın bu makaleye katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Ammer, C. (2004). *The facts on file dictionary of music*. Facts on file, Inc.
- Apel, W. (1974). *Harvard dictionary of music*. The Belknap Press of Harvard Üniversitesi Yayını.
- Aycan, K., & Neimetzade, E. (2018). Opera sanatına yönelik verilen ses eğitiminde nefes ve ses egzersizlerinin fiziksel özelliklerinin incelenmesi. G. Mıhladı (Ed.), *Eğitim Bilimlerinde Akademik Araştırmalar* (pp. 229-251). Gece Kitaplığı Yayıncılık.
- Aydın O'Dwyer, P. (2015). *Opera Kitabı*. Akılçelen Yayıncılık.
- Cairns, D. (2006). *Mozart and His Operas*. California Üniversitesi Basımı.
- Dağdelen, Z. (2003). *Opera Seria ve Mozart*. [Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Çalışması], Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Eisen, C., & Keefe, S.P. (2006). *The Cambridge Mozart encyclopedia*. Cambridge Üniversitesi Yayını.
- Fisher, B. D. (2005). *Opera classics library Mozart's Don Giovanni*. Opera Journeys Yayını.
- Fisher, B., D. (2005). *A History of opera: Milestones and metamorphoses*. Opera Journeys Yayıncılık.
- Grundy Fanelli, J. (2004). *Opera for everyone: a historic, social, artistic, literary and musical study*. The Rowman & Littlefield Group Inc. and ONK Agency.
- Hal Leonard (1993). *Pocket music dictionary*. Hal Leonard Corporation.
- Hughes, S. (1972). *A listener's guide to Mozart's great operas*. Dover Yayıncılık.
- Hunter, M. (1999). *The Culture of opera buffa in Mozart's Vienna*. Princeton Üniversitesi Basım.
- Hunter, M. (2008). *Mozart's operas: a companion*. Yale Üniversitesi Yayını.
- Karasar, N. (2009). *Scientific research method*. Nobel Yayıncılık.
- Kıral, B. (2020). Document Analysis As A Qualitative Data Analysis Method. *Journal of Social Sciences Institute*, 15, 170-189.
- Rushton, J. (2006). *Mozart*. Oxford Üniversitesi Basımı.
- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Doruk Yayıncılık.
- Shrader, J. A. (2012). *The choruses in Mozart's opere seria*. The Edwin Mellen Yayıncılık.
- Swain, J. P. (2013). *Historical dictionary of baroque music*. The Scarecrow Yayıncılık.
- The Hutchinson, (2006). *Concise dictionary of music*. Helicon Yayıncılık.
- Waldoff, J. (2006). *Recognition in Mozart's operas*. Oxford Üniversitesi Yayını.
- Woodfield, I. (2019). *Cabals and satires: Mozart's comic operas in Vienna*. Oxford Üniversitesi Yayını.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Oktavların ve Notaların İsimlendirmesi, <https://www.liveabout.com/pitch-notation-and-octave-naming-2701389> adresinden 20 Şubat 2022 tarihinde erişilmiştir.

Thamos, König in Aegypten, (https://de.wikipedia.org/wiki/Thamos,_König_in_Ägypten) 22 Şubat 2022 tarihinde erişilmiştir.

Der Schauspieldirektor, (https://de.wikipedia.org/wiki/Der_Schauspieldirektor) 21 Şubat 2022 tarihinde erişilmiştir.